

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maria Tyszel

w sprawie z wniosku W.L.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 stycznia 2006 r.,
kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 2 lutego 2005 r., sygn. akt III AUa .../03,

odrzuca kasację.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 1 października 2002 r., oddalił odwołanie W. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z dnia 11 grudnia 2001 r. wstrzymującej ubezpieczonemu z dniem 1 stycznia 2002 r., dalszą wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy wobec ustalenia, że odzyskał zdolność do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 2 lutego 2005 r., po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego, oddalił apelację ubezpieczonego, uznając za prawidłowe ustalenia Sądu pierwszej instancji, a wskazaną podstawę prawną – za trafną.

W kasacji, ustanowiona z urzędu pełnomocnik ubezpieczonego zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie: art. 107 i art. 134 ust. 1 ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), zwanej dalej ustawą o FUS, „poprzez błędne lub niewłaściwe” ich zastosowanie; art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy o FUS „poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie”; art. 12 ustawy o FUS „poprzez błędne niezastosowanie”, art. 488, 472, 473 i 474 k.p.c. „poprzez niezastosowanie”; art. 217 § 1 i art. 224 § 1 k.p.c. „poprzez niedokładne wyjaśnienie sprawy” oraz art. 233 § 1 k.p.c. „poprzez niezastosowanie i dokonanie błędnej oceny dowodów”. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania powoda” lub o „uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy właściwemu Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania”. Jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie kasacji wskazano istnienie zagadnienia prawnego co do „dopuszczalności prawa do renty, w sytuacji, gdy nie została stwierdzona zmiana stanu zdrowia osoby uprawnionej do renty”. Ponadto złożyła wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz złożyła wniosek o przywrócenie terminu do złożenia niniejszej kasacji.

Postanowieniem z 24 maja 2005 r. Sąd Apelacyjny przywrócił termin do wniesienia kasacji.

Sąd Najwyższy dokonując, stosownie do art. 393 k.p.c. wstępnej oceny kasacji, wziął pod uwagę, co następuje:

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), do rozpoznania kasacji w niniejszej sprawie mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Kasacja nie jest zwykłym środkiem zaskarżenia, lecz środkiem szczególnym o charakterze ściśle prawnym, o ograniczonym zakresie podmiotowym, przedmiotowym i czasowym. Ograniczenia możliwości jej wnoszenia wynikają ze stosownych przepisów k.p.c. wskazujących wyłączenia przedmiotowe i wymagania formalne oraz termin, od którego zachowania zależy jej dopuszczalność. Sąd Najwyższy od początku orzekania kasacyjnego wyjaśnia, że termin przewidziany art. 393⁴ k.p.c. jest terminem ustawowym i procesowym, co oznacza, że

niedopuszczalnym jest zarówno jego skrócenie, jak i przedłużenie, możliwe jest tylko jego przywrócenie na zasadach ogólnych z art. 168 i nast. k.p.c. Postanowienie Sądu drugiej instancji o przywróceniu terminu do wniesienia kasacji nie podlega zaskarżeniu, jednakże podlega kontroli Sądu Najwyższego, który bada jego zasadność (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 4 marca 1997 r., I CKN 45/97, OSNC 1997 nr 9, poz. 122, a także z 17 marca 1999 r., II UZ 29/99 – OSNP 2000 nr 13, poz. 528). Wykazanie, że zachodzą okoliczności uzasadniające przywrócenie terminu do wniesienia kasacji jest powinnością pełnomocnika strony składającego taki wniosek, który przede wszystkim ma wykazać, że zachował termin z art. 168 § 1 k.p.c. *in fine*, a jeśli uchybił i temu terminowi – uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające i ten wniosek o jego przywrócenie, stosownie do art. 169 § 2 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie, wyrok z uzasadnieniem doręczono ubezpieczonemu 14 marca 2005 r., zawiadomienie o ustanowieniu jej pełnomocnikiem z urzędu, reprezentująca skarżącego radca prawny, otrzymała 20 kwietnia 2005 r., natomiast kasację złożyła dopiero w dniu 19 maja 2005 r., czyli po 29 dniach od daty powzięcia wiadomości o wyznaczeniu jej z urzędu pełnomocnikiem w sprawie.

Wydane w sprawie postanowienie Sądu Apelacyjnego o przywróceniu terminu do wniesienia kasacji jest nietrafne, ponieważ ani nie został zachowany termin przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c., ani też, w żaden sposób, nie zostały uprawdopodobnione – stosownie do art. 169 § 2 k.p.c. – okoliczności uzasadniające wniosek o jego przywrócenie. Zgodnie bowiem z art. 169 § 1 k.p.c. pełnomocnik zobligowany był do złożenia wraz z kasacją wniosku o przywrócenie terminu do jej złożenia w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. Skoro przyczyną tego uchybienia dla strony był brak pełnomocnika procesowego, uprawnionego do wniesienia kasacji, a przyczyna ta ustała z chwilą uzyskania przez wyznaczonego pełnomocnika w dniu 20 kwietnia 2005 r. informacji o swoim powołaniu, to ustanowiona w sprawie radca prawny zobowiązana była do złożenia kasacji wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia najpóźniej w dniu 27 kwietnia 2005 r. Przyczyn uchybienia temu terminowi, pełnomocnik skarżącego nie wyjaśniła ani jednym zdaniem. Jej powołanie się na okoliczność, że pismo wyznaczające ją jako pełnomocnika w sprawie zostało jej

doręczone 20 kwietnia 2005 r. jest więc pozbawione znaczenia prawnego, skoro nie zachowała terminu z art. 169 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy konsekwentnie, od początku orzekania kasacyjnego, czyli od ponad dziewięciu już lat wyjaśnia, że ustanowienie dla strony pełnomocnika, zarówno z wyboru jak i z urzędu, już po doręczeniu jej odpisu orzeczenia sądu drugiej instancji, a także – po upływie terminu do wniesienia kasacji, nie wpływa na bieg tego terminu – por. postanowienia z dnia: 15 kwietnia 1997 r. II CZ 35/96 – OSNC 1997 nr 10, poz. 151, 29 lipca 1997 r., II UZ 51/97 – OSNAPIUS 1998 nr 10, poz. 318 – notka, publikowane także w komentarzach do k.p.c. Wyznaczenie pełnomocnika po upływie terminu do wniesienia kasacji może (lecz nie musi) stanowić okoliczność uzasadniającą przywrócenie terminu przewidzianego w art. 393⁴ k.p.c., lecz w żaden sposób nie uzasadnia przywrócenia także terminu z art. 169 § 1 k.p.c., któremu uchybił pełnomocnik już po jego wyznaczeniu.

Skoro zatem Sąd Apelacyjny przywrócił termin do wniesienia kasacji z pominięciem art. 169 k.p.c., jego postanowienie z 24 maja 2005 r. jest wadliwe. Sąd Najwyższy przypomina, że przywrócenie uchybionego ustawowego terminu procesowego lub jego odmowa nie jest pozostawione swobodnemu uznaniu sądu, lecz ma być wynikiem oceny istnienia lub nieistnienia przesłanek z art. 168 i nast. k.p.c.

Mając powyższe na uwadze i uznając, że wniesiona w sprawie kasacja podlegała odrzuceniu już przez Sąd drugiej instancji, na podstawie art. 393⁵ § 3 w związku z art. 393⁸ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.